

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq edirəm»:
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra
edən: dos. Z. Məmmədov
“ 14 ” 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050107- İbtidai sinif müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Seçmə fənn. Orfoqrafiya təliminin metodikası. Fənn üzrə proqram LDU Rektorunun 18 aprel 2024-cü il tarixli, 4/41 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Kodu: LPFS-B04

Tədris ili: III (2024/2025). Semestr: VI

Tədris yükü: cəmi: 180 saat. Auditoriya saati – 60 saat (30 saat müh., 30 saat sem.)

Tədris forması: Öyeni

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya №: 311

II. Müəllim haqqında məlumat: *Feyziyeva Ruxsara, fil.ü.fəl.dok., dos*

Məsləhət günləri və saati: II gün saat 9⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: feyziyeva@yahoo.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H. Abdullayev küçəsi, 22, 2 saylı tədris korpusu

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. A. Abdullayev və Y. Kərimov “Orta məktəbdə Ana dilinin tədrisi metodikası” Bakı
2. Y. Kərimov “Ana dilinin tədrisi metodikası” Bakı, 2003
3. H. Bəliyev “Orta məktəbdə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası” Bakı, Maarif, 1996
4. A. Rəhimov “Ana dilinin tədrisi metodikası” Bakı, Maarif, 1997
5. İ. Bayramov “Azərbaycan dili tədrisinin elmi-metodik əsasları” Bakı, Maarif, 1996
6. Azərbaycan Respublikası Umumtəhsil məktəbləri üçün ana dili kurikulumu (I-IV siniflər).
7. N. Cəfərova. İbtidai siniflərdə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası. Bakı, 2016.

Əlavə ədəbiyyat

8. Nəbiyeva Ş. “Ana dili tədrisinin aktual problemləri” Bakı, ADPU, 2010
9. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ÜMUMTƏHSİL MƏKTƏBLƏRİ ÜÇÜN AZƏRBAYCAN DİLİ ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI (KURİKULUMU) (I - XI siniflər)
10. Aslanov M. İfadə yazı mətnləri. Bakı, 1974.
11. Əliyeva A. Azərbaycan dili dərslərində interaktiv metodlardan istifadənin xüsusiyyətləri.
12. Kurrikulum jurnalı, I-IV saylar
13. Z. Veysova. Fəal / interaktiv təlim.
14. I-IV sinif Azərbaycan dili dərslikləri.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən Ana dili və Ana dilinin tədrisi metodikası fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Şagirdləri orfoqrafik normalara yiyələndirmək, onlara öz fikirlərini savadlı şəkildə qələmə almaq vərdişləri aşılamaq ibtidai siniflərdə Azərbaycan dili təliminin qarşısında duran mühüm vəzifələrdəndir. Orfoqrafiyanı öyrənmə məktəblilərin nəinki bütövlükdə dilə dərinlən yiyələnmələrini, həmçinin onların nitq və təfəkkürlərinin inkişafını və digər fənləri şüurlu mənimsəmələrini də təmin edir. Şagirdlər I sinifdə savad təlimi dövrünün birinci mərhələsindən IV sinfi qurtaranadək hər bir dərstdə orfoqrafiya məsələləri üzrə müntəzəm və sistemli şəkildə işlədirlər. İbtidai siniflərin proqramında orfoqrafiya təlimi üzrə işin məzmunu, onun əhatə dairəsi, həcmi konkret şəkildə verilmişdir. Orfoqrafik qaydaların öyrədilməsi IV sinifdə tamamlanır. Yuxarı siniflərdə təhsil alan şagirdlərin yol verdikləri müxtəlif xarakterli nöqsanların bir qrupu, şübhəsiz, həm də ibtidai siniflərdə bu sahədə kifayət dərəcədə bacarıq və vərdişlərə yiyələnməmələri ilə bağlıdır. Orfoqrafiya və orfoepiya üzrə işlər əksər hallarda şagirdlərə müqayisəli şəkildə çatdırılır. Şagirdlərin aydın, dəqiq, səlis və savadlı yazı vərdişlərinə yiyələnmələri, ümumiyyətlə, təlimdə müvəffəqiyyət qazana bilmələri orfoqrafiya üzrə işin elmi zəmində qurulması ilə bağlıdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq, fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı:

Mühazirə 30 saat , seminar 30 saat. Cəmi: 60 saat

N	Keçirilən mühazirə mövzuları	Saat		Tarix
		M	S	
I kollokvium mövzuları				
1	Orfoqrafiya təliminin metodikası fənninin mövzusu, məqsəd və vəzifələri Plan:1.İbtidai siniflərdə orfoqrafiya təlimi, onun mahiyyəti 2.Orfoqrafiya təliminin məqsəd və vəzifələri Mənbə: [1,2,3,5,7,8,11,13]	2	2	
2	Azərbaycan dili orfoqrafiyasının prinsipləri Plan: 1. Azərbaycan dili orfoqrafiyasının prinsipləri 2.Fonetik prinsip 3.Morfoloji prinsip 4. Tarixi-ənənəvi prinsip Mənbə: [1,2,3,5,7]	2	2	
3	Orfoqrafiya təliminə verilən tələblər Plan:1. Orfoqrafiya təliminə verilən tələblər 2.Şüurluluq 3.Tədrisilik və ardıcılıq 4.Çalışmaların rəngarəngliyi 5.Yazılı çalışmaların şifahi çalışmalara əsaslanması Mənbə: [1,2,3,5,7,9,13]	2	2	
4	Orfoqrafik çalışmalar Plan:1. Orfoqrafik çalışmalar və onların xarakteri 2. Analitik, sintetik və analitik-sintetik çalışmalar Mənbə: [1,2,3,5,7,10]	2	2	
5	Orfoqrafiya təliminə təsir göstərən amillər Plan: 1. Orfoqrafiya təliminə təsir göstərən amillər 2. Orfoqrafiya təlimində görmə qavrayışının rolu Mənbə: [1,2,3,5,7,8,11,13]	2	2	
6	Yazılışı çətin sözlər üzrə işin təşkili. Lüğətçənin aparılması Plan: 1.Yazılışı çətin sözlər üzrə işin təşkili. 2.Yazılışı çətin olan sözlərin qruplaşdırılması 3. Yazılışı çətin olan sözlərlə işin sistemləşdirilməsi 4. Lüğətçənin aparılması Mənbə: [1,2,3,5,7,10]	2	2	
7	Orfoqrafik rejim. Plan: 1. Orfoqrafiya qaydaları 2. Məktəbdə orfoqrafik rejimin yaradılması Mənbə: [1,2,3,5,7]	2	2	
II kollokvium mövzuları				
8	Yazılı çalışmaların növləri Plan: 1.Üzündənköçürmə yazılar. 2. Yaradıcı üzündənköçürmə yazılarda priyomlar. 3. Yaradıcı üzündənköçürmə yazıların növləri Mənbə: [1,2,3,5,7,9,13]	2	2	
9	Orfoqrafiya təlimində imla yazıların rolu Plan: 1. İmla yazı və onun əhəmiyyəti. 2. Öyrədici imla və onun əhəmiyyəti 3. Xəbərdarlıqlı imla 4. İzahlı imla 5. Kommentarili imla Mənbə: [1,2,3,5,7,8,11,13]	2	2	
10	İmla yazının növləri Plan:1.Görmə imla 2.Seçmə və lüğət üzrə imlalar 3. Sərbəst və yaradıcı imlalar.4. Yoxlama imla 5. Əzbər yazılar Mənbə: [1,2,3,5,7]	2	2	
11	Orfoqrafiyaya xidmət edən ifadə və inşalar Plan:1.Orfoqrafiyaya xidmət edən ifadə və inşalar 2. İfade yazıların	2	2	

10. Yazılı çalışmaların şifahi çalışmalara əsaslanması tələbi
11. Orfoqrafik çalışmalar və onların xarakteri
12. Analitik, sintetik və analitik-sintetik çalışmalar
13. Orfoqrafiya təliminə təsir göstərən amillər
14. Orfoqrafiya təlimində görmə qavrayışının rolu
15. Yazılışı çətin sözlər üzrə işin təşkili

II KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Yazılı çalışmaların növləri.
2. Yaradıcı üzündənköçürmə yazılarda priyomlar.
3. Yaradıcı üzündənköçürmə yazıların növləri
4. İmla yazı və onun əhəmiyyəti.
5. Öyrədici imla və onun əhəmiyyəti
6. Xəbərdarlıqlı və izahlı imlalar
7. Kommentarili və görmə imlalar
8. Seçmə və lüğət üzrə imlalar
9. Sərbəst və yaradıcı imlalar.
10. Yoxlama imla
11. Əzbər yazılar
12. Orfoqrafiyaya xidmət edən ifadə və inşalar
13. İfadə yazıların orfoqrafiya təlimində rolu
14. Yazılı ifadə məşğələlərinin təşkili
15. İnşa yazıların orfoqrafiya təlimində rolu

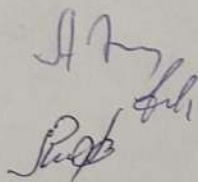
XIV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Orfoqrafiya təliminin məqsəd və vəzifələri
2. Azərbaycan dili orfoqrafiyasının prinsipləri
3. Orfoqrafiya təliminə verilən tələblər
4. Şüurluluq tələbi, təcricilik və ardıcılıq tələbi
5. Çalışmaların rəngarəngliyi tələbi, yazılı çalışmaların şifahi çalışmalara əsaslanması tələbi
6. Orfoqrafik çalışmalar və onların xarakteri
7. Analitik, sintetik və analitik-sintetik çalışmalar
8. Orfoqrafiya təliminə təsir göstərən amillər
9. Orfoqrafiya təlimində görmə qavrayışının rolu
10. Yazılışı çətin sözlər üzrə işin təşkili
11. Yazılışı çətin olan sözlərin qruplaşdırılması
12. Yazılışı çətin olan sözlərlə işin sistemləşdirilməsi
13. Lüğətçənin aparılması və məktəbdə orfoqrafik rejimin yaradılması
14. Orfoqrafiya qaydaları
15. Yazılı çalışmaların növləri.
16. Yaradıcı üzündənköçürmə yazılarda priyomlar.
17. Yaradıcı üzündənköçürmə yazıların növləri
18. İmla yazı və onun əhəmiyyəti.
19. Öyrədici imla və onun əhəmiyyəti
20. Xəbərdarlıqlı və izahlı imlalar
21. Kommentarili və görmə imlalar
22. Seçmə və lüğət üzrə imlalar
23. Sərbəst və yaradıcı imlalar.
24. Yoxlama imla
25. Əzbər yazılar
26. Orfoqrafiyaya xidmət edən ifadə və inşalar

27. İfadə yazıların orfoqrafiya təlimində rolu
28. Yazılı ifadə məşğələlərinin təşkili
29. İnşa yazıların orfoqrafiya təlimində rolu
30. İnşanın növləri
31. Qrammatik təhlil və onun növləri
32. Orfoqrafik təhlil və yazı işlərinin təshihi
33. Səhvlərin başvermə səbəbləri
34. Səhvlərin xarakterinə görə növləri
35. Orfoqrafik səhvlər
36. Səhvlərin xəbərdarlığı və düzəldilməsi
37. Səhvlərin hesaba alınması
38. Səhvlər üzərində işə həsr olunmuş məşğələlərin əhəmiyyəti və mərhələləri
39. Yazı işlərinin nəticələrinin qiymətləndirilməsi.
40. Qiymət normaları, qrammatik tapşırıqlar üzrə qiymətləndirmə

İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 13 fevral 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:
Mühazirə müəllimi:
Seminar müəllimi:

Dos. A.B.Əliyev
Dos. R.M.Feyziyeva
G.A.Rzayeva